

GLASNIK OPĆINE KLIS

Glasilo Općine Klis

Veljača, 2021. - Broj 15

SADRŽAJ

Ljetna pozornica s najljepšim pogledom na svijetu	3
Prugovo 2022. - igralište prošlosti, teren budućnosti	5
Općina Klis u plusu: 566 ljudi više!	7
Vatrogasci će učiti djecu, u Domu plesnjaci, maškare...	8
S LAG-om	
do novca za stočare i ratare	9
86 milijuna kuna	
od Bašića do Kose!	10
Najčitateljica Ivana Topić!	12
Do bunara Rajčice biciklom, pješice	13
Od spare na glavi, do spare u pijatu	14
Vjera i zahvala kliškoj Bogorodici na splitskom Dobriču	15
Budi fit kraj Jadra	16
Prilika za rad: posao za još 36 žena	17
Klis kao Motovun: Četiri vrste tartufa u našim šumama	18
Općina Klis prva u županiji ugovori za 11 roditelja - odgajatelja	20
Pijetet i svijeće na grobljima	21
Antin mural za 70. rođendan Torcide	22
Mještani poslali donacije, vijećnici se odrekli naknade	23
Stipendije mladima, bonovi potrebitima	23

Besplatno glasilo Općine Klis

Izdavač:

Općina Klis,
Iza Grada 2, 21231 Klis
Telefon: 021/240-292

mail: info@klis.hr; www.klis.hr

Glavni i izvršni urednik: Ivica Vetma

Lektura: Lea Smoljaka

Fotografije: Mirko Bojić, Ivana Najev,

Ivica Vetma, Ivo Pervan, Iva Kegalj

Tisk i grafička priprema:

Dalmacijapapir Split

*Sve nepotpisane tekstove potpisuje
uredništvo*

NOVO I STARO – USKORO KREĆU RADOVI NA KLIŠKOJ TVRĐAVI

LJETNA POZORNICA S NAJLJEPŠIM POGLEDOM NA SVIJETU

Kliška tvrđava, drevna utvrda bogate baštine ovoga kraja, poznata diljem svijeta, dobit će uskoro i ljetnu pozornicu, a početak radova najavljen je nedavno potpisivanjem ugovora u Kneževom dvoru. Nakon provedenog postupka javne nabave Ugovor za projekt Otvorene ljetne pozornice Urbane aglomeracije Split – Uređenje ljetne pozornice na tvrđavi Klis potpisani je između Općine Klis i izvođača rada, tvrtki NEIR d.o.o. i PRVI TREP-TAČ d.o.o.

Ukupna vrijednost projekta je 5.662.470,08 kuna, od čega je čak 85 posto financirano sredstvima Europske unije. Općina Klis sredstva će namijeniti za uređenje ljetne pozor-

Vrijednost projekta je 5.662.470,08 kuna, od čega je čak 85 posto financirano sredstvima Europske unije, a osim za uređenje ljetne pozornice na tvrđavi Klis, prenamijenit će se Topnička vojarna u izložbeni prostor i suvenirnicu, obnovit će se Mali kvartir, sanirati vegetaciju.

nice na tvrđavi Klis, od prenamjene Topničke vojarne u prostor za održavanje izložbi te suvenirnicu, obnovu objekta Mali kvartir, sanaciju vegetacije te izvedbu otvorene pozornice i 3D mapiranje.

Na tvrđavi Klis i do sada su se održavale brojne manifestacije u sklopu Kliškog kulturnog ljeta i ostalih kulturnih zbivanja. Realizacijom projekta omogućit će se izvedbe značajnijih i bogatijih kulturnih programa s ciljem poticanja aktivnosti lokalnih udruga te očuvanja i prezentacije lokalne kulture i običaja domaćim i stranim posjetiteljima. Oni koji su makar jednom bili na kliškoj tvrđavi znaju da se s utvrde pruža jedinstven pogled na okolicu te bogati arhipelag, a za vedrog vremena s Klisa se vide i Apenini. Stoga ne čudi što jedinstven pogled s tvrđave, zahvaljujući modernoj tehnologiji obilazi svijet, a kad na tom mjestu bude i gledalište bit će

to zasigurno pozornica s najljepšim pogledom na svijetu.

Načelnik Općine Klis, **Jakov Veta** prilikom potpisivanja Ugovora istaknuo je značaj ovog projekta: - Ovim projektom nastavljamo s planom revitalizacije tvrđave Klis koji smo definirali prije nekoliko godina. Posebno me veseli obnova dvaju

objekata koji su već desetljećima zapušteni i trenutno nemaju nikakvu funkciju. Osim toga, uvjeren sam da ćemo zajedno s tisućama posjetitelja, uživati u mnogobrojnim događanjima koja nas očekuju na ljetnoj pozornici. U cijelom spektru aktivnosti Općine Klis, tvrđava ima posebno mjesto i nju želimo u potpunosti

obnoviti, na ponos onima koji su je gradili i čuvali, a na korist budućim generacijama.

Realizacijom u potpunosti osmislijenih programa stvorit će se jedinstven centar koji povezuje djelovanje u područjima kulture, turizma, obrazovanja, ljudskih prava, razvoja civilnog društva, čime će se omogućiti doprinos razvoju niza ostalih dijelova u navedenim područjima kroz međusobno umrežavanje. Upravo je suradnja s civilnim društvom ključna jer će oni biti nositelji diseminacije rezultata po završetku projekta te dugoročni korisnici lokaliteta stavljenog u funkciju ovim projektom. Cilj je jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva te povezivanje stanovništva, posebice mladih s organizacijama civilnog društva kroz planirane edukativne aktivnosti u kulturi i turizmu.

Zahvaljujući brojnim projektima, koji su realizirani i čija se izvedba tek očekuje, općina Klis razvija se u suvremeno i ugodno mjesto za život, ali i destinaciju razvoja održivog turizma u kojem će značajno mjesto imati i ljetna pozornica.

ULAGANJE U ZAGORU – POTPISAN UGOVOR IZMEĐU OPĆINE KLIS I TVRTKE EDEL SPORT d.o.o. – URBANE AGLOMERACIJE SPLIT ZA UREĐENJE STAROG IGRALIŠTA NEKADAŠNJE JAKE MOMČADI NK PRUGOVO

PRUGOVO 2022. - IGRALIŠTE PROŠLOSTI, TEREN BUDUĆNOSTI

UMjesnom domu u Prugovu, jednom od mjesta naše kliške općine, potpisani je Ugovor o izvođenju radova u okviru projekta ‘Obnovom brownfielda do sportske renesanse – Uređenje igrališta u Prugovu’, između Općine Klis i tvrtke EDEL SPORT d.o.o. – odabranog izvođača radova za uređenje igrališta u Prugovu.

Ukupna vrijednost projekta je 5.791.485,29 kuna, dok je vrijednost radova 4.999.996,25 kuna. Prema ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava, EU sufinanciranje projekta iznosi 4.340.201,05 kuna. Razdoblje provedbe projekta je od 16. lipnja 2020. do 15.travnja 2022. godine. Općina Klis će novac nami-

Ukupna vrijednost projekta je 5.791.485,29 kuna, dok je vrijednost radova 4.999.996,25 kuna, od čega će EU sufinancirati projekt u iznosu od 4.340.201,05 kuna. Igralište za sve generacije bit će namijenjeno i osobama s poteškoćama u razvoju.

jeniti za uređenje nogometnog igrališta u Prugovu uz razvoj i ostalih sportskih programa za djecu s posebnim naglaskom na uključivanje djece s razvojnim poteškoćama u sportske aktivnosti.

Revitalizirano nogometno igralište tako će se profilirati kao sportska lokacija koja će biti središte za razvoj kvalitetnih i inovativnih sportskih programa.

Posebnu vrijednost predstavlja činjenica što su se 80-ih godina održavale utakmice na nogometnom igralištu u Prugovu. Dogadaji tog vremena su ostali u sjećanju mnogih mještana Prugova, a s obzirom na to mnogi Prugovljani ostali na djedovini i zasnovali obitelji bit će lijepo kad se nekadašnja djeca ponovno nađu na starom igralištu, te zaigraju - s nasljednicima.

Kako je poznato, sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća NK Prugovo je ugašen, a ponovno je osnovan u svibnju 2010. godine. Zapušteno igralište koje niz godina nije iskorišteno svjedoči vremenu borbe i ustrajnosti kako bi se ponovno vratilo u upotrebu i oživjelo uspomene na stare dane o najvažnijim utakmicama kluba.

Neiskorištena nekretnina unutar urbane cjeline naselja predstavlja razvojni potencijal u vidu ekonomskog i društvenog resursa jedinice lokalne samouprave.

Veličina zemljišta u Prugovu je prikladna za uspostavu suvremenog sportskog terena, lokacija je prometno dostupna te je uređeno vlasništvo zemljišta. Realizacija projekta omogućava uspostavljanje sportskog terena na kojem će se provoditi niz aktivnosti lokalnih udruga iz područja sporta, ali i civilnog društva čime će projekt doprinijeti i razvoju društvene i sportske infrastrukture na području Urbane aglomeracije Split.

Realizacijom u potpunosti osmišljenih programa stvorit će se jedinstven centar koji povezuje djelovanje u područjima sporta, obrazovanja, ljudskih prava, razvoja civilnog društva, gospodarstva. Omogućit će se doprinos razvoju niza ostalih dijonika u navedenim područjima kroz međusobno umrežavanje.

Realizacijom projekta povećat će se broj održanih sportskih ma-

nifestacija, natjecanja, seminara, kampova te kroz edukativne radionice doprinijeti svijesti o potrebi fizičke aktivnosti, kako za najmlađu populaciju tako i za promoviranje važnosti fizičke aktivnosti s ciljem osiguranja kvalitete života svih generacija.

Načelnik **Jakov Vetma** istaknuo je zadovoljstvo potpisivanjem

Ugovora: - Ulaganje u sportsku infrastrukturu na području Dalmatinske zagore doprinosi podizanju razine kvalitete života i malu sličicu u mozaiku kako bismo stvorili pretpostavke za još veći razvoj i demografsku obnovu. Naša aktivnost po pitanju privlačenja sredstava iz EU fondova mora biti vidljiva u svakom dijelu Općine Klis i ovo je, u tom smislu, pun pogodak ne samo za Prugovo već i za naših preostalih sedam naselja na području Zagore, ali i za okolne općine.

Važna je i finansijska vrijednost projekta od koje se 77,5 posto sredstava realizira iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija Evropskog fonda za regionalni razvoj.

Početkom radova zadovoljni su i Prugovljani, potvrđio je **Matko Šarić**, predsjednik NK Prugovo: - Ovaj događaj je kruna svega što smo radili kroz ovih 10 godina od osnutka kluba. Trebalо je dosta rada, upornosti i strpljenja kako bi ostvarili svoj san i obnovili staro zapanjeno igralište. U kroničnom nedostatku sportske infrastrukture, pogotovo u ovom dijelu Zagore, jedan ovakav projekt će značajno poboljšati sportski, rekreativni život svih mještana, ali i naših sportskih prijatelja iz drugih općina, svi su dobrodošli. Želim zahvaliti Općini Klis na provedbi projekta i načelniku Vetmi koji nas je podržavao od prvog dana i evo rezultat je pred nama.

SVE NAS VIŠE IMA TU – IZVRSNI PODACI DRŽAVNOG ZAVODA ZA STATISTIKU

OPĆINA KLIS U PLUSU: **566** LJUDI VIŠE!

Za razliku od Sinja, Imotskog, Trogira, Omiša, Trilja i Vrgorca, Općina Klis može se pohvaliti izvrsnim rezultatima kada je u pitanju broj stanovnika, jer je na isteku prošle godine, na području Općine Klis zabilježeno čak 566 stanovnika više. Državni zavod za statistiku krajem prošle godine objavio je statističke podatke o broju stanovnika u Hrvatskoj u razdoblju od 2011. do 2019. godine po kojima Klis broji 566 stanovnika više, a među pozitivnim demografskim primjerima iz Splitsko-dalmatinske županije je i Općina Podstrana. Blizina Splita, pozitivne demografske mjere, bolji životni standard, razvitak turizma i popularizacija Klisa kroz gospodarske i turističke promjene utjecali su na ovakve brojke te ovu općinu stavile na sam vrh demografske ljestvice.

Lijepo vijesti komentirao je i načelnik **Jakov Vetma**.

- Povećanje broja stanovnika vezano je ponajviše za bolji životni standard na području cijele općine. Posljednjih godina sve više mlađih obitelji odlučuje se za rješavanje stambenog pitanja na području naše općine, a i demografske mjere koje smo uveli proteklih godina pomogle su tome. Isto tako, potomci ljudi koji su se šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća masovno selili u Split vraćaju se na djedovinu, obnavljaju stare kuće i razvijaju poljoprivrednu ili turizam kao dodatni obiteljski prihod. - govori nam Jakov Vetma, načelnik Općine Klis.

VODU DAJ – NAŠA OPĆINA ĆE U OVOJ GODINI POSTATI BOGATIJA ZA OBNOVLJENI DRUŠTVENI CENTAR

VATROGASCI ĆE UČITI DJECU, U DOMU PLESNJACI, MAŠKARE...

Piše: Tanja Tešija

DVD Klis dobio je projekt sufinanciran iz Europskog socijalnog fonda u vrijednosti od 1.596.826,70kn, u sklopu kojega će Domu kulture Jozo Buliga vratiti staru namjenu i staviti ga u funkciju lokalne zajednice.

Zajedno s projektnim partnerima, Općinom Klis, Narodnom knjižnicom i čitaonicom Klis i Udrugom "MI" – Split u naredne če dvije godine razvijati i provoditi cijeli niz aktivnosti koje će biti namijenjene svim stanovnicima naše općine i prilagođene različitim dobnim skupinama.

Kroz pet programa, koji s provedbom počinju od 1. lipnja 2021., a projektno će trajati do studenog 2022., ponudit ćemo našim sumještanima bogatu lepezu različitih događanja u kojima će svatko moći naći nešto za sebe.

DVD Klis organizirat će poučne radionice o vatrogastvu za djecu predškolskog i školskog uzrasta te dvije vatrogasne vježbe kojima

će sumještane dodatno upoznati sa svojim pozivom.

Općina Klis bit će organizator kreativnih radionica za djecu i odrasle, tečajeva slikanja i crtanja, izložbi likovnih radova te tematskih radionica o poduzetništvu, čime ćemo poticati i informirati mlade poduzetnike iz naše općine.

Udruga "MI" – Split će, kao resursna organizacija na području volontерstva u četiri južne županije, organizirati cijeli program aktivnosti koje počivaju na volontерstvu i solidarnosti.

Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu ovim će projektom sve više izlaziti iz svojih zidova i uključivati se u život zajednice kroz klub školskih zadaća za učenike OŠ 'Petar Kružić', radionice stranog jezika za djecu i odrasle, tjelovježbu za starije osobe, ugošćavanje poznatih pisaca i mnoge druge aktivnosti. Posebno nas veseli što ćemo kroz ovaj projekt oživjeti naš poznati Kliški maskenbal u Domu, a naši će umirovljenici dobiti mogućnost odlaska na izlet, kao i povratak u mladost kroz organiziranje plesnjaka.

ULAGANJE U POLJOPRIVREDU – RAZVIJAJU SE OBITELJSKA POLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA

S LAG-OM DO NOVCA ZA STOČARE I RATARE

Na europske natječaje prijavljuju se OPG-ovi s područja LAG Zagora kojeg čine Općina Dicmo, Dugopolje, Klis, Lećevica i Muć

Uprošloj turbulentnoj i izazovnoj 2020. godini kroz LAG Zagora natječaje, dva OPG-a s područja Općine Klis su uspješno završili postupak provedbe EU projekta financiranog iz Europskog poljoprivrednog fonda, sukladno podmjeri 19.2. Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.- 2020.

Ovim je OPG Mihovilović Mate uspješno završio postupak provedbe EU projekta financiranog iz Europskog poljoprivrednog fonda, sukladno podmjeri 19.2. Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.- 2020. i službeno postao peti OPG s područja LAG-a Zagora, odnosno prvi s područja Općine Klis koji je

uspješno realizirao finansijska sredstva LAG-a Zagora iz natječaja za TO 1.1.3. ‘Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava’ za provedbu LRS LAG-a Zagora za 2014.-2020.

Aktivnosti iz poslovnog plana OPG Mihovilović su bile: nabavka niza poljoprivrednih vozila i strojeva (rabljeni traktor s traktorskom prikolicom i traktorskim priključcima: jednobraznim plugom, traktorskom kositicom, grabljama za travu (okretačem sijena), vadilicom za krumpire, te nova freza s kardanom i berač maslina), u ukupnoj vrijednosti od 15.000 EUR.

OPG-a Maleš Nada iz Brštanova, je uspješno završila postupak prijavljenog i provedenog po LAG Zagora natječaju za male poljoprivrednike u ukupnoj vrijednosti od 15.000 EUR., drugom po redu OPG-u s područja Općine Klis koji je uspješno završio svoj projekt.

Provedbu projekta ‘Kupnja poljoprivredne opreme i krava’ kojeg je kao jedan od 20 OPG-a s područja LAG Zagora (Općina Dicmo, Dugopolje, Klis, Lećevica i Muć) prijavio na prvi LAG Zagora natječaj za TO 1.1.3. ‘Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava’ OPG Maleš Nada je uspješno provodio projekt nabavke traktora i muzilica i 5 grla goveda (mlječnih krava)

kojima je unaprijedio svoje poljoprivredno gospodarstvo.

U ime Općine Klis, suosnivača i aktivnog člana LAG-a Zagora, uspješnim vlasnicima OPG-a Mihovilović i Maleš iskrene čestitke osobno je uputio i načelnik Općine Klis, **Jakov Vetma**, s riječima vjere u jednaku uspješnost provedbe projekata i ostalih OPG-ova s područja Općine Klis.

Posebno se zahvalio LAG-u Zagora putem kojeg OPG-ovi s područja Općine Klis ostvaruju poticaje putem EU fondova, te osiguravaju okvir za razvoj poljoprivrede i povratak ljudi na područje Dalmatinske zagore.

Izvor: www.lag-zagora.hr

LJETO 2021. U RADOVIMA – EU FONDOVI FINANCIRAJU PROJEKTE NA KANALIZACIJSKOJ I VODOVODNOJ MREŽI

86 MILIJUNA KUNA OD BAŠIĆA DO KOSE!

Izgradnja kompletног kanalizacijskog sustava u Klisu, izgradnja vodovoda u naselju Bašići u Klisu i rekonstrukcija vodovodne mreže u Klis Kosi projekt je vrijedan nešto više od 86 milijuna kuna i financirat će se iz EU fondova. Cijeli projekt, od raspisivanja javne nabave do izvođenja radova ukupno provodi Vodovod i kanalizacija d.o.o. iz Splita. Radovi bi trebali započeti u kolovozu 2021. godine i trajati do proljeća 2024. godine.

Također dodatno je osigurano i 6 milijuna kuna za vodoopskbni sustav Vučevica, a projekt je pred izdavanjem građevinske dozvole.

Sve raskopane ulice nakon polaganja vodovodnih i kanalizacijskih cijevi će biti asfaltirane u punom profilu.

O svemu smo imali prilike porazgovarati s direktorom Vodovoda i kanalizacije gosp. Tomislavom Šutom.

U siječnju ste potpisali Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava i Ugovor o sufinanciranju projekta "Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin". O kojim se točno zahvatima radi?

Projekt Poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Split – Solin obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju sustava javne vodoopskrbe, sustava javne odvodnje te nadogradnju postojećeg uređaja za pročišćivanje otpadnih voda Stupe. Projektom su obuhvaćena područja Grada Splita (naselja Split, Stobreč, Kamen, Žrnovnica i Srinjine), Grada Solina (naselja Solin, Vranjic, Mravince i Kućine), Općine Klis (naselje Klis), Općine Dugopolje (naselja Dugopolje i Koprivno) i Općine Podstrana (naselje Podstrana).

Od ukupnog troška projekta od 1,79 mlrd. na području Klisa se planiraju radovi u iznosu od cca 86.880.000,00 kn koji obuhvaćaju izgradnju 13.181 metra vodoopskrbnih cjevovoda, 3 crpne stanice te 3 vodospreme (VS Grlo, VS Mihaljevići, VS Radići). Također se planira izgradnja 19.272 metra gravitacijskih kanalizacijskih cjevovoda, 2.345 metara tlačnih kanalizacijskih cjevovoda te 7 kanalizacijskih crpnih stanica.

Provedbom ovog projekta, ispunit će se EU standardi u vodno-komunalnim djelatnostima, o kojim se standardima radi i što im je krajnji cilj?

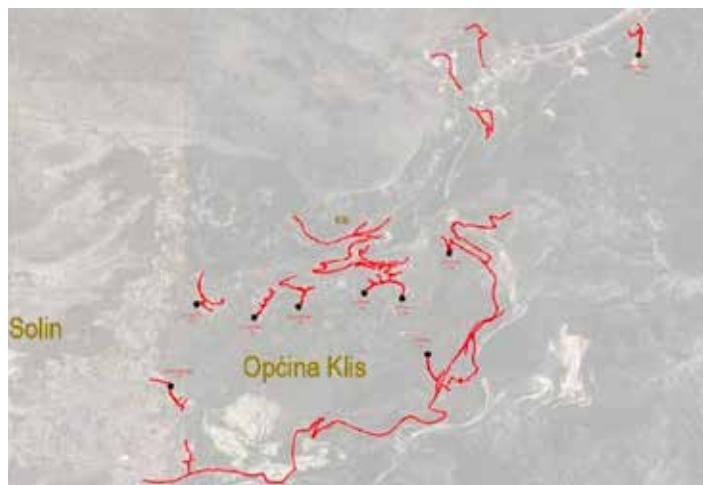
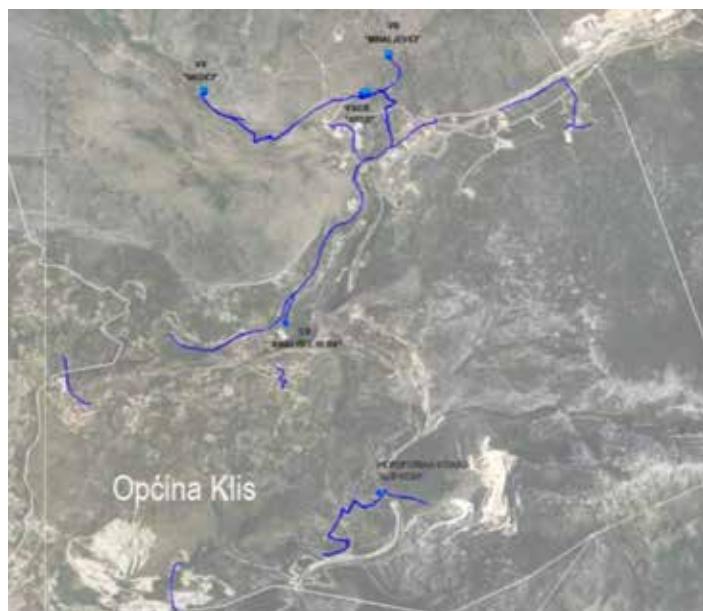
P4 - Rekonstrukcija i dogradnja sustava odvodnje i vodoopskrbe Grada Solina i općina Podstrana, Klis i Dugopolje.	243.424.892
---	-------------

DINAMIKA

Neslužbeni pregled HV	30.7.20	4.9.20
Prethodno savjetovanje	29.7.20	18.8.20
Ex-ante kontrola	14.10.20	3.11.20
Ponovljeno prethodno savjetovanje	16.11.20	6.12.20
OBJAVA EOIN	20.12.20	5.2.21
1. Produljenje zbog izmjena	6.2.21	4.3.21
Otvaranje ponuda - evaluacija	5.3.21	30.5.21
Odluka o odabiru	30.5.21	13.6.21
Ugovaranje	13.6.21	10.7.21
Uvođenje u posao	10.7.21	13.8.21
Gradijanje	13.8.21	27.3.24
Testovi po dovršetku, izdavanje potvrde o preuzimanju	28.3.24	25.6.24
Ovjera okončanog obračuna izvođača, izvješće o završetku	25.6.24	25.7.24

Udio ugovora (TD) za područje Općine Klis:

86.883.456.00 kn

Provedbom ovog projekta, ispunit će se EU standardi u vodno-komunalnim djelatnostima, odnosno ispuniti će se zahtjevi Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda u aglomeraciji Split - Solin i Direktive o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju kroz osiguranje povećanja pokrivenosti vodoopskrbnom mrežom. Projekt je od velikog interesa ne samo za Splitsko-Dalmatinsku županiju nego i za Republiku Hrvatsku.

Cilj projekta je povećanja priključenosti stanovništva na javni sustav vodoopskrbe i odvodnje, kao i osiguravanja odgovarajućeg pročišćavanja otpadnih voda. Osim veće priključenosti na vodoopskrbni i sustav odvodnje, jedna od najznačajnijih dobrobiti projekta je očuvanje okoliša i čistije more na širem splitskom području.

Realizacijom Projekta se postiže povećanje stope priključenosti na

vodoopskrbu na 99%, na odvodnju 97% te smanjenje gubitaka vode iz vodoopskrbne mreže za 7%.

Kakvu ulogu navedeni projekti imaju za revitalizaciju Zagore?

Projekt aglomeracije Split - Solin pripreman je niz godina i njegovom će se realizacijom dati značajan doprinos unaprjeđenju kvalitete života stanovnika područja obuhvata projekta koji uključuje i stanovnike Zagore, te će se razvijanjem infrastrukture steći osnovni preduvjeti za daljnji razvoj toga kraja.

Imate li još neki projekt koji biste istakli, a koji je trenutno aktualan?

Istaknuli bismo još i planiranu izgradnju Uredaja za kondicioniranje pitke vode zahvaćene na izvoru rijeke Jadro. Uredaj je složena građevina infrastrukturne namjene u funkciji vodoopskrbe, a namije-

njena je kondicionirajući pitke vode zahvaćene na izvoru rijeke Jadro. Potreba za izgradnjom uređaja, kao građevine infrastrukturne namjene vodnogospodarskog sustava, progostekla je iz potrebe za poboljšanjem kvalitete pitke vode koja se zahvaća na izvoru rijeke Jadro, a kojom se opskrbљuje Grad Split i cijelo uslužno područje ViK-a.

Kvaliteta vode zahvaćene na izvoru Jadro zadovoljava odredbe Zakona o vodi za ljudsku osim u vremenu nakon jačih oborina, kada je mutnoća iznad maksimalne dopuštene vrijednosti od 4 NTU. Upravo u svrhe smanjenja mutnoće vode planira se graditi uređaj za kondicioniranje pitke vode.

Uskoro se očekuje izdavanje lokacijske dozvole za projekt te objava javnog nadmetanja za izvođenje radova na uređaju za kondicioniranje pitke vode.

ČESTITKE – NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SLAVI 4. ROĐENDAN I NAGRAĐUJE

NAJČITATELJICA IVANA TOPIĆ!

Piše: Lea Smoljaka

Narodna knjižnica i čitaonica u Klisu 4. rođendan dočekala je u nešto drukčijim vremenima. S obzirom na to da nam novo vrijeme nije dopustilo klasična slavlja i druženja, rođendan smo proslavili na neuobičajen način. Naša zabava se tako odvijala čitav jedan tjedan, pomalo virtualno, pomalo uživo. U ponедeljak smo proglašili najčitatelja/najčitateljicu koju smo i nagradili. Ovom prilikom čestitamo gospodi Ivani Topić - najčitateljici 2020. godine! Cijeli tjedan ste nam mogli slati

svoje čestitke i crteže za rođendan knjižnice za našu virtualnu izložbu. U našem stubištu smo pripremili božićne čizmice, a u njima i slatke poklone. Svečano smo postavili kutiju za prijedloge, u koju ćete i dalje moći ubacivati kritike i savjete za naš budući rad, kako bismo još više postali vaša knjižnica! (Nećemo se ljutiti ako nas kritizirate, a za svaki ubačeni papirić sa savjetom, dobit ćete *joker* za neku strašnu zakasninu u budućnosti.)

Tako smo proslavlili četvrti rođendan. U tih nekoliko godina stekli smo puno prijatelja, pratite-

lja, članova, posjetitelja, donatora. Organizirali smo preko 30 pričaonica, nekoliko edukacija u trajanju od nekoliko mjeseci, promovirali 3 naslova, ugostili dva koncerta, družili se s književnicima čak 11 puta, u knjižnici i van nje, natjecali se u 23 kviza, priredili 3 virtualne i 3 realne izložbe, odlično se zabavili na 15 radionica, ugostili puno novih učenika i članova, održali nekoliko nagradnih natječaja, nabavili jedan voljeni kauč, proslavili par rođendana i stekli puno prijatelja. Zahvaljujemo što ste bili dio svega, te se veselimo novim susretima!

KREĆU RADOVI – U NISKOM POTPISAN UGOVOR O RADOVIMA U ZALEĐU KLISA DO OMILJENOG IZLETIŠTA

DO BUNARA RAJČICE BICIKLOM, PJEŠICE...

Uskoro kreću radovi do poznatog izletišta bunara Rajčice jer je potpisana Ugovora za projekt 'Razvoj šumskog područja Općine Klis - uređenje poučne staze i izletišta Nisko Rajčica' vrijedan 309.375,00 kuna. Potpis je u ime Općine Klis stavio **Jakov Vetma**, načelnik, a u ime izvođača radova, tvrtke IGT-GRADITELJ d.o.o, **Ante Čavar**, vlasnik tvrtke.

Od ukupne vrijednosti, na radove će se potrošiti 281.250 kuna, a prema ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava, EU sufinancira projekt s čak 262.968,75 kuna, dok iz državnog proračuna stiže 46.407,00 kuna.

Općina Klis će uložiti novac na razvoj šumskog područja i uređenje posjetiteljske infrastrukture kod bunara Rajčice koji su upisani u registar kulturnih dobara Republike

Hrvatske te su simbol dalmatinske unutrašnjosti. Projektom će se osigurati neometan pristup bunarima Rajčice uz pomoć informativne staze uz putokaze, izraditi put, odnosno pješačka staza s postavljenom signalizacijom te urediti izletište uz roštilj, klupe i bočalište.

Ulaganjem u uređenje ovog lokaliteta Općina Klis nastoji očuvati prirodna i kulturna dobra koja su od iznimne vrijednosti, kako za današnje tako i za buduće naraštaje, ali i stvoriti preduvjete za razvoj destinacije s ciljem stavljanja javnih sadržaja u gospodarske svrhe, kroz povećanje broja dolazaka izletnika, turista

te ostalih posjetitelja. Kroz projekt će se osigurati edukativne radionice za javnost koje su potrebne za podizanje svijesti o zaštiti okoliša.

Načelnik Jakov Vetma istaknuo je zadovoljstvo potpisivanja Ugovora:

- Izgradnjom šumskog puta do bunara 2017. osigurali smo dostupnost ovom iznimnom lokalitetu. Novim projektom želimo urediti izletište, s obzirom na sve veći broj posjetitelja. Naša Zagora ima još niz atraktivnih lokacija ovog tipa koje će u budućnosti doći do izražaja upravo kroz ovakve projekte. Bunari Rajčice dio su našeg identiteta, ali i savršena dodatna ponuda u kreiranju destinacije.

**BAŠTINA U 21. STOLJEĆU OPG SPARA DEANE MILETIĆ I IVANE PERIĆ
– JOŠ JEDNA PRIČA O USPJEHU TEMELJENOM NA TRADICIJI I DOMAĆIM PROIZVODIMA**

OD SPARE NA GLAVI, DO SPARE U PIJATU

Piše: Iva Kegalj

Ljudi u zlatnim godinama, naši umirovljenici, bake i djedovi rado se sjećaju spare, predmeta koji se u današnje, moderno vrijeme izgubio, no Deana i Ivana u spari su prepoznale motiv za kreiranje brenda.

Spara je, otkrijmo onima koji ne znaju, jastučić koji su nekoć žene u Dalmaciji koristile kako bi na glavi prenosile košare s teretom (voda, voće, masline i sl.). OPG Spara stvara proizvode autohtone recepture i domaćih namirnica od kojih su prepoznatljive Uskočka pogača, Kliška štruca, Spara (kolač s maslinovim uljem) i drugi. Svi oni spravljaju se ručno s posebnom pažnjom, u zaseoku Gizdići u općini Klis.

Stoga se nedavno i OPG Spara priključio projektu 'Startaj Hrvatska' koji potiče male hrvatske poduzetnike i pomaže u plasirajući proizvoda na tržište. Ivana i Deana u projektu su predstavile Sparu – tajni kolač s maslinovim uljem koji je dostupan na policama svih Interspar i odabranih Spar trgovina. Kupovinom Spare u trgovini podupirete razvoj OPG-a i plasman u projektu drugim OPG-ovima s područja Dalmacije.

**PRIČE IZ POVIJESTI – TRADICIONALNI MIMOHOD U SPLITU IZOSTAO ZBOG PANDEMIJE,
NO KLIŠANI SU SE I OVE GODINE NAKLONILI ZAŠTITNICI**

VJERA I ZAHVALA KLIŠKOJ BOGORODICI NA SPLITSKOM DOBRIĆU

Piše: Iva Kegalj

Pričajući o tvrđavi Klis kao povijesnom zdanju i skupu više manjih cjelina, crkva sv. Vida na samom vrhu tvrđave, najupečatljivija je građevina. Ta ista crkvica mijenjala je kulture i religije, ali sačuvala je priču o vjeri i junaštvu.

U crkvi svetog Vida nalazi se slika Bogorodice koja ima posebnu priču. Naime, u drugoj polovici 15. stoljeća, uzbjegu pred Turcima u Klis su je sa sobom donijeli hrvatski prebjезi iz Bosne te unatoč protjerivanju iz svojih ognjišta uspjeli su očuvati kršćansku vjeru i kulturu i pod turskim osvajačima. Za vrijeme osmanskih prodiranja, hrvatski narod snagu je crpio iz vjere, a posebno su štovali Blaženu Djesticu Mariju koja im je, prema narodnim pričama, pomogla braniti se od često brojnije i snažnije osmanske vojske.

Slika se nalazila u tvrđavi Klis sve do pada Klisa 1537. godine. Prije nego su tvrđavu predali Osmanli-

jama, uskoci nisu htjeli ostaviti sliku Bogorodice s djetetom koja im je uvijek donosila duhovnu utjehu i snagu. Zato su sliku sakrili među svojim imetkom prilikom napuštanja tvrđave i odnijeli je kako je Osmanlije ne bi mogle uništiti. Ta ista slika pohranjena je u svetište Gospe Uskočke na Dobriću u Splitu. Nakon rekonkviste 1648. godine, slika nije

U crkvi sv. Vida na tvrđavi Klis nalazi se replika slike Bogorodice s djetetom, a 2. veljače je obilježena 484. godišnjica prijenosa svete slike iz Klisa u Split

vraćena na Klis jer se njezin kult u Splitu duboko ukorijenio. Zahvaljujući uskočkoj junačkoj pozrtvovnosti, Klis je u povijesti ostao zapisan zlatnim slovima kao posljednji bastion obrane Zapada i branik kršćanstva.

Na tvrđavi Klis u crkvi sv. Vida nalazi se replika spomenute slike, a 2. veljače obilježena je 484. godišnjica prijenosa svete slike iz Klisa u splitsku crkvicu koja se nalazi na Voćnom trgu.

U spomen na ovaj častan događaj, Povjesna postrojba ‘Kliški uskoci’ svečanim mimohodom kroz Split i svetom misom u crkvi Gospe od Dobrića tradicionalno obilježava ovu značajnu godišnjicu. Ove godine, zbog posebnih uvjeta, ovaj događaj je nažalost izostao.

SPORT I REKREACIJA – GRADI SE NOVI SPORTSKI PARK MEZANOVCI

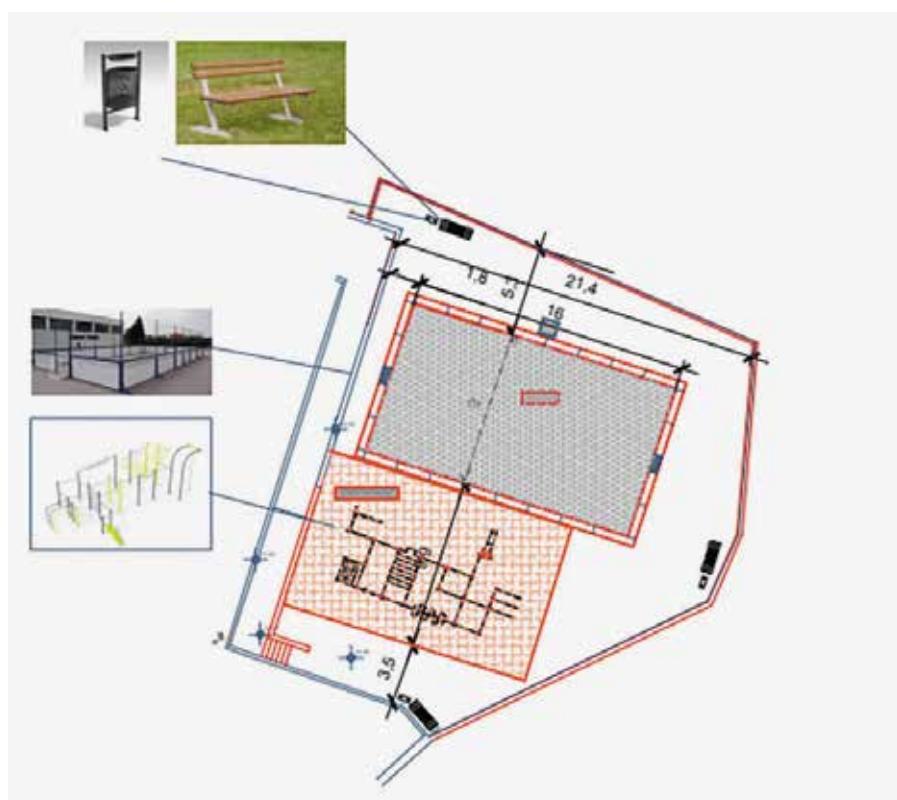
BUDI FIT KRAJ JADRA

Ucilju poticanja razvoja sportske infrastrukture te zadovoljavanja javnih potreba u sportu kroz izgradnju nove, poticanje i planiranje rekonstrukcije postojeće te opremanje sportske infrastrukture, Općina Klis se početkom godine prijavila na natječaj za sufinanciranje izgradnje, građevinskog zahvata i opremanja sportskih građevina u 2021. godini objavljenog od strane Ministarstva turizma i sporta.

Multifunkcionalni ‘Sportski park Mezanovci Klis’ bit će u mogućnosti koristiti dječji vrtići, osnovne i srednje škole, visokoškolstvo za izvannastavne aktivnosti i rekreaciju na površinskoj građevini od 643 m².

Za *cageball* bit će osigurano 144 m², a za *street workout* 135,78m².

Uz dobivenu suglasnost Hrvatskog judo saveza i Nacionalnog boksačkog saveza korisnici će moći trenirati boks, judo, basket, mali nogomet te karate.

Ukupna vrijednost projektne prijave iznosi 565.762,00 kuna bez PDV-a. Od Ministarstva je zatraženo sufinanciranje u iznosu od 449.780,79 kn (79,50%). Općina Klis financirat će 115.981,21 kunu.

Ovim projektom želi se pridobijeti poboljšanju javnih usluga te većoj kvaliteti života stanovnika na području naše Općine, s naglaskom na sport i rekreaciju za sve uzraste kao važnim dijelom života svih mještana.

Najveće zasluge za ovaj projekt možemo pripisati predsjedniku OV Općine Klis i predsjedniku BK Klis, Josipu Đidoviću.

EU POMAŽE – PRI KRAJU PROJEKT PET OPĆINA MEĐU KOJIMA I OPĆINA KLIS

PRILIKA ZA RAD: POSAO ZA JOŠ 36 ŽENA

Projekt 'Prilika za rad' završava 6. svibnja ove godine, zaposlene žene su završile radni odnos 31. siječnja, stoga su povodom završetka ovog dijela projekta, održane dvije javne prezentacije projektnih rezultata.

U Dugopolju je održana javna prezentacija za sudionike iz općina Klis, Dugopolje i Dicmo, a zatim su predstavljeni rezultati za sudionike iz Lećevice i Prgometa.

Nakon više od dvije godine rezultati su više nego zadovoljavajući, što oslikavaju brojke:

- Vrijednost projekta: 4.941.993,47 kuna
- Trajanje projekta: 30 mjeseci (6.11.2018. - 6.5.2021.)
- Zaposleno 35 žena (Klis 7, Dugopolje 9, Dicmo 5, Lećevica 8, Prgomet 6)
- Uključeno 190+ korisnika u ne-povoljnem položaju
- 10 tečajeva/programa izobrazbe za zaposlene žene

U zajedničkom programu 'Zaželi' kojega Općina Klis provodi s partnerima, zaposleno je 35 žena, podijeljeno je 135 paketa mjesечно, a uskoro bi trebao krenuti novi dio programa

• Mjesečno podijeljeno 135 paketa potrepština za krajnje korisnike

- Održano 30 sastanaka podrške za zaposlene žene

• Kontinuirani sastanci projektog tima (voditeljica projekta, mentor, administrator, koordinator tima zaposlenih žena, koordinator projektne administracije i financija, voditelj informiranja i vidljivosti te podržavajući tim u svim partnerskim organizacijama)

Projekt 'Prilika za rad' provodi se u sklopu vrlo uspješnog programa 'Zaželi'. Nositelj projekta je Općina

Klis, a partneri u projektu su Općine Dicmo, Dugopolje, Lećevica, Prgomet, Udruga 'MI' – Split, Hrvatski zavod za zapošljavanje – Regionalni ured Split i Centar za socijalnu skrb Split. Projekt 'Prilika za rad' u cijelosti je financiran kroz Europski socijalni fond.

- U novom projektu, za koji očekujemo da će se najvjerojatnije nastaviti za koji mjesec, Općina Klis, zajedno s partnerima iz Dugopolja, Dicma i Prgometa, planira zaposliti 36 žena iz naših lokalnih zajednica, a usluge ćemo pružiti još većem broju korisnika nego do sada. Nadamo se da će novi projekt zadovoljiti i da ćemo od sredine ove godine moći nastaviti s prijeko potrebnim uslugama za naše stanovništvo kojima su ovakve usluge od životne važnosti. - poručuju iz Općine Klis.

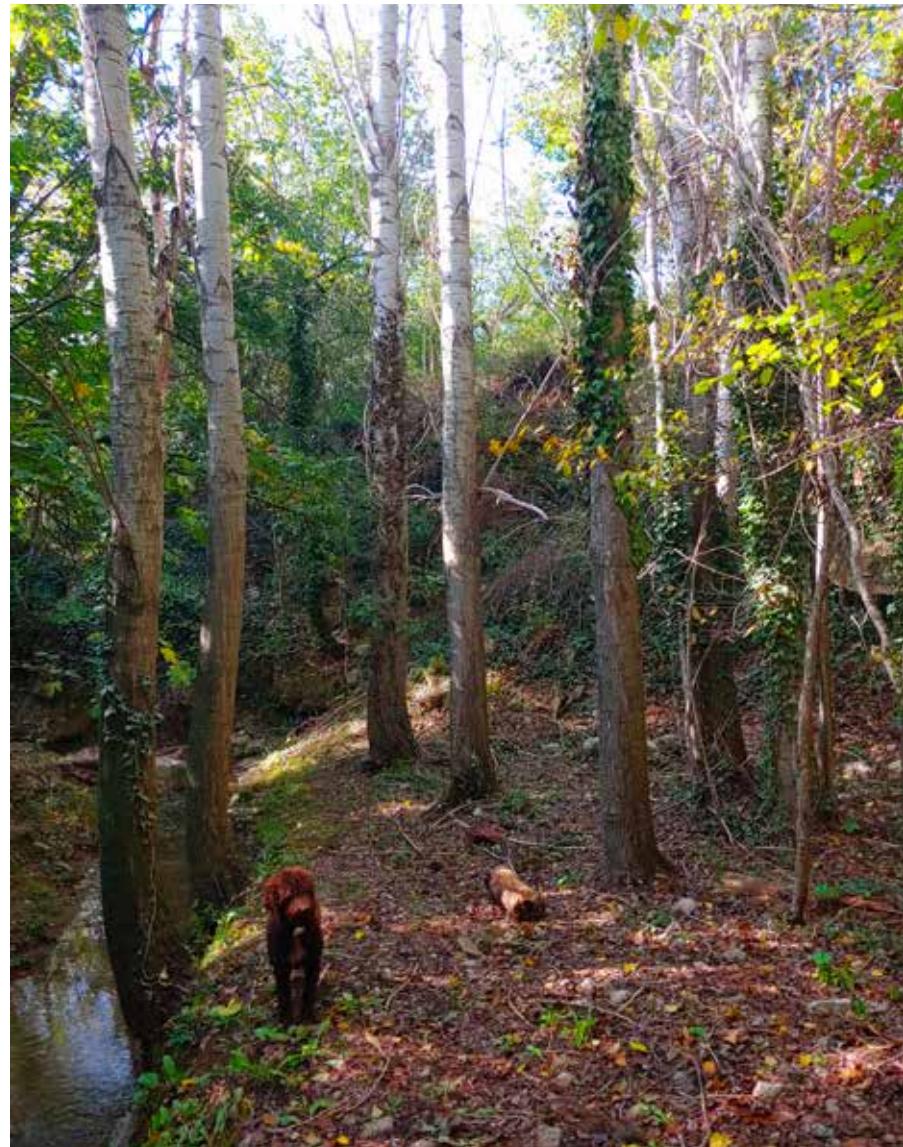
AJMO U LOV – I NAŠ KRAJ SKRIVA GASTRONOMSKO BLAGO

KLIS KAO MOTOVUN: ČETIRI VRSTE TARTUFA U NAŠIM ŠUMAMA

Znate li da i u dalmatinskim šumama, točnije u šumama oko Klisa ima tartufa koji su odavno proslavili našu Istru? Ako niste, doznat ćete kako se pronalazi ova vrsta podzemnih gljiva ili kako mu tepaju, njegovo veličanstvo - tartuf.

Kakvu zemlju voli, pod kojim stablima se skriva? Kroz svijet tartufa vode nas kćerka i otac Ivana i

Od crnog tartufa u šumama oko Klisa pronađeni su Tuber aestivum, Tuber uncinatum, Tuber brumale, Tuber melanosporum, a od bijelog Tuber borchii-bianchetto, a Tuber melanosporum je na vrhu liste najskupljih tartufa odmah nakon bijelog Tuber magnatum Pico

Tonći Najev, zaljubljenici u prirodu i poznavatelji tartufa.

Tartuf je doista čudnovata podzemna gljiva, u sebi krije mnoštvo plašteva, mirisa i okusa, nekad se pojavi, a nekad samo nestane. Lov na tartufe nije jednostavan, a teren u Dalmaciji ne može se usporediti s terenima u drugim krajevima već poznatim po tartufima. Daleko je zahtjevniji, stoga je nužno dobro poznavanje rasta i razvoja tartufa te područja na kojima se može pronaći, a važno je znati kako se u lovne ide bez posebno obučenih pasa. Cijena je ponekad visoka upravo zbog toga što sve prirodne pojave i godišnja doba utječu na njega.

Obitelj Najev iskusna je obitelj tartufara. Tonći i kćerka Ivana godinama istražuju dalmatinske šume i u njima pronalaze nadaleko cijenjene tartufe. O ljubavi prema svojoj zemlji i poslu govori nam Ivana Najev:

-Poznavajući i ljubeći svoju zemlju čovjek otkrije i ono čemu se najmanje nada. Nije zlato, ali posebno je i ukusno. Jedan od rijetkih ljudi koji Dalmaciju poznaje kao svoj dlan, moj je otac Tonći. On je veliki ljubitelj prirode, planina i rijeka, koji je i mene od malena nosio na ramenima i penjaо se na vrhove Dalmacije. Ljubav i poštivanje prirode je nasljede u familiji Najeva. Takoder, znanje o tartufarstvu je preneseno s mog oca na mene. Sada zajedno hodamo šumama s našim ljubimcima i tražimo ove posebne vrste podzemnih gomoljastih gljiva koje se smatraju vrhuncem gastronomije - kaže nam Ivana.

Godinama je Ivanin otac istraživao sve vezano za tartufe, ali tek kad su nabavili prvoga psa, profesionalca u poslu, počelo je njihovo pravo istraživanje tartufa u Dalmaciji. Uvijek su se nadali da će u blizini Splita pronaći lokacije koje će davati par cijenenih vrsta tartufa. Na njihovu radost upravo se to i dogodilo. Klis im se ukazao kao Motovun.

Zahvaljujući obiteljskoj ekspediciji koja je završila pozitivnim rezultatom dijele ove informacije s nama, kako bismo ih sačuvali i oplemenili stanište kliškog tartufa. U kraju koji je darovit vodom i stablima, tartuf boravi u simbiozi, u staništu pogodnom za njegov rast.

Tijekom posljednje tri godine, istražujući područje Općine Klis pronađene su četiri jestive vrste crnog tartufa i jedna vrsta bijelog tartufa, uz nekoliko nejestivih.

Od crnog tartufa pronađeni su; *Tuber aestivum*, *Tuber uncinatum*, *Tuber brumale*, *Tuber melanosporum*, a od bijelog *Tuber borchii-bianchetto*. S obzirom na to da svako godišnje doba stvara uvjete za razvoj različite vrste, postoji više vrsta tartufa, a među pronađenim vrstama najcjenjeniji je *Tuber melanosporum* koji je na vrhu liste najskupljih tartufa odmah nakon bijelog *Tuber magnatum Pico*. Kad već toliko znamo o tartufima u kliškom kraju, zanima nas jesu li oni poznati istarski i kvalitetniji?

-Nemojte misliti da je istarski crni tartuf bolji od našeg dalmatin-

skog. Nema nikakve razlike među njima. Mi Dalmatinci možemo jednako uživati u okusu i mirisu, kao i Istrijani.

Područje Općine Klis krasan je primjerak gdje imamo sve ove vrste tartufa, koji nisu kolicičinski za komercijalne svrhe, već idealno područje za zaštitu i održavanje njegovog staništa. Naša je misija sačuvati staništa na svim lokacijama

ma gdje ih nalazimo, a ne da ih iz ljudske pohlepe uništimo. Također, želimo potaknuti osvjećivanje i educiranost o postojanju i važnosti dalmatinskog tartufa, koji će utjecati na razvoj nove vrste turizma i promociju našeg divnog kraja, koji ima svoje skrivene dragulje. - poručuje nam na kraju ove lijepе priče o tartufima oko Klisa.

OPĆINA KLIS PRVA U ŽUPANIJI UGOVORI ZA 11 RODITELJA - ODGAJATELJA

Početkom studenoga 2020. godine potpisani su ugovori s 11 roditelja s područja općine koji će zahvaljujući demografskoj mjeri statusa roditelja odgajatelja ostvariti novčanu naknadu. Klis je tako prva općina u Splitsko-dalmatinskoj županiji koja je uvela ovu demografsku mjeru, a za nju je u proračunu osigurala milijun kuna.

Ova mjeru usvojena je ožujku, a novčana pomoć će se isplaćivati na mjesecnoj razini i to: 3.000 kuna obiteljima s troje djece, 3.500 kuna obiteljima s četvero djece te 4.000 kune obiteljima s petero i više djece, sve u neto iznosu.

- Status roditelja odgajatelja posljednja je u nizu pronatalitetskih mjera koje smo usvojili, a koje doprinose tome da općina Klis postane još poželjnije i perspektivnije mjesto za život, posebice pogodno za mlade obitelji. Uz infrastrukturne projekte, demografske mjeru ključne su za zadržavanje stanovništva o kojem ovisi opstanak i budućnost ovog kraja. - izjavio

Ova mjeru usvojena je u ožujku, a novčana pomoć će se isplaćivati na mjesecnoj razini i to: 3.000 kuna obiteljima s troje djece, 3.500 kuna obiteljima s četvero djece te 4.000 kune obiteljima s petero i više djece, sve u neto iznosu.

je Jakov Vetma, načelnik Općine Klis.

Općina Klis u ožujku je donijela odluku prema kojoj osigurava novčanu pomoć roditeljima, posvojiteljima i skrbnicima najmanje troje djece, od kojih najmlađe dijete nije polaznik osnovnoškolskog programa obrazovanja. Neki od ključnih preduvjeta za ostvarivanje novčane pomoći po ovoj mjeri podrazumijevaju nezaposlenost u trajanju od minimalno šest mjeseci te trajno prebivalište roditelja u općini Klis od najmanje tri godine. Pored toga, uvjeti su i da djeca ne pohađaju dječji vrtić do početka obveznog

programa predškole te da najstarije dijete nema više od 18 godina života.

Uz mjeru za status roditelja odgajatelja, tijekom posljednjih nekoliko godina uvedene su brojne pronatalitetne mjeru poput stopostotno povećane naknade za novorođenčad, besplatne radne bilježnice za sve osnovnoškolce, a s 3,5 milijuna kuna financira se i predškolski i školski odgoj za više od 200 djece.

PIJETET I SVIJEĆE NA GROBLJIMA

Dušni dan obilježen je na svim grobljima na području Općine Klis. Polaganje vijenaca i paljenje svijeća na središnjim križevima na svim grobljima, kao i odavanje počasti poginulim braniteljima te preminulim vijećnicima, dio su obilježavanja Dušnog dana u našoj Općini. Vijence je položio načelnik Jakov Vetma sa suradnicima.

I KLIS SLAVI HAJDUKA

ANTIN MURAL ZA 70. ROĐENDAN TORCIDE

Torcida Klis je veličanstvenim vatrometom na tvrđavi Klis dala doprinos proslavi 70.godišnjice te najstarije organizirane navijačka skupine u Europi.

Jedan od osnivača Torcide, Klišanin **Ante Valenta** dobio je mural u središtu mjesta. Ante Valenta bio je učitelj u kliškoj školi, veliki zaljubljenik u 'Hajduk' i jedan je od osnivača Torcide. Mural je naslikao kliški slikar **Ivo Buliga Kalun**.

KLISKA SRCA – NAKON POTRESA NA BANOVINI

MJEŠTANI POSLALI DONACIJE, VIJEĆNICI SE ODREKLI NAKNADE

Sve su nas jako pogodila stradanja stanovnika Petrinje, Siska i okolnih područja u razornom potresu koji se dogodio krajem prethodne godine, a od prvoga dana u humanitarnoj akciji su bili i svi mještani s područja cijele općine čime su još jednom pokazali veliko srce.

U suradnji s Crvenim križom, Općina Klis organizirala je prikupljanje higijenskih potrepština, nekvarljive hrane te prekrivača i kabаницa. Donacije su se mogle dostaviti u Dom kulture Jozo Buliga, a aktivisti Hrvatskog crvenog križa donacije su sortirali i usmjerili prema Sisku, Petrinji i okolnim naseljima pogodenima ovom katastrofom. Solidarnost su iskazali i svi vijećnici Općinskog vijeća, koji su se odrekli svojih naknada u korist pomoći stradalima, a nakon njih, naknada su se odrekli i vijećnici u brojnim gradovima i općinama diljem Hrvatske.

OPĆINA DARIVA

STIPENDIJE MLADIMA, BONOVI POTREBITIMA

Kao i svake godine iz općinskog proračuna izdvojen je novac za učenike i studente, kao i za sve potrebitе osobe.

U skladu s Pravilnikom o načinu i uvjetima stipendiranja učenika i studenata sa područja Općine Klis dodijeljene su ukupno 62 studentske i 22 učeničke stipendije za 2020./21. akademsku/učeničku godinu.

Mjesečni iznosi stipendija, ovisno o visini ocjena iz prethodne godine su različitih iznosa u rasponu od 300 do 500 kuna mjesечно.

Najbolje ulaganje u budućnost je – ulaganje u mlade, što je u Općini Klis vidljivo kroz mnoge odluke koje se odnose na poboljšanje uvjeta života i podizanja standarda najmlađih, ali i svih drugih stanovnika.

Tako su podijeljeni bonovi vrijedni 200 kuna za božićne blagdane svim potrebitim stanovnicima, svim invalidima Domovinskog rata (prema evidenciji HIVIDR-e Solin), nezaposlenim osobama. Isti bonovi darovani su i korisnicima prava na zajamčenu minimalnu naknadu i umirovljenicima s mirovinom do 2.000 kuna, s prebivalištem na području Općine.

